

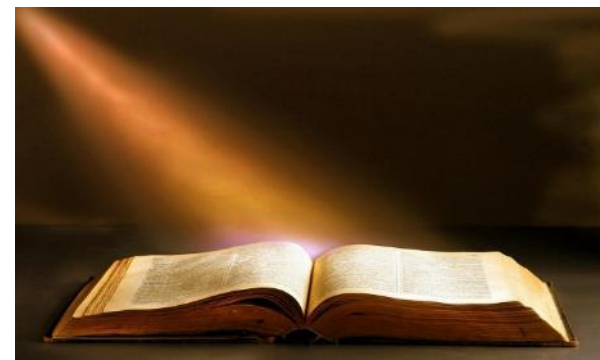
Biblijska teologija 2

FER, utorkom 17:15, bibteo@fer.hr

doc. dr. sc. Niko Bilić SJ

Tanja Lakić, mag. theol.

<https://amdg.eu/fer-bt2>

Biblijska teologija 2
amdg.eu/fer-bt2
bibteo@fer.hr

Abrahamova kušnja

u Bibliji i

Kur'anu

Post 22,1-19

Kur'an

37,102-107

Velik ispit

- **Poziv i preokret u 22,11?**
- **“Abrahame, Abrahame” (11)**
 - obraćenje, zvanje
 - **“Ne pružaj ruku na dječaka” (12)**
 - ⇔ npr. Izl 1; 1 Kr 16,34
 - (Abiram i Segub u Ilijino doba)
 - **Rezultati u Post 22,12.16.18:**
- **“Nisi mi uskratio sina” (12.16),**
“poslušao si glas” (18)
- **Prva “kušnjja” (נסה *nissâ* Post 22,1)**
- **עלה *‘alâ* “prinijeti žrtvu paljenicu” (8x) – 1. put**

Osjetljiva iskustva

- “Evo me” – kome u 22,1.7.11?
 - Pred Bogom (1.11)
 - Bog će vidjeti (8); יהוה će vidjeti (14)
 - Vratit ćemo se (5)
 - Pred sinom (7)
- “Nož” i “zaklati” (10) u 22,2?
 - nisu u Božjoj zapovijedi
- “sine moj” (2x 7.8), “njih dvojica zajedno” (2x)
 - ⇔ “mali” (5), tovarenje drva (6), vezivanje (10) – šutnja
- Skriva pred slugama: “Poklonit ćemo se” (5)

Škola bogoslužja

- **A) Mjesto, kraj**
(Post 22,2; 2 Ljet 3,1):
- **“Morija”**
 - Gdje je David imao viđenje
(2 Sam 24,17; 1 Ljet 21,16)
- = mjesto Salomonova hrama
 - Ne dijete u oganj (Pnz 12,31; 18,10)
 - ni Moleku (Jr 32,35 ← Lev 18,21)
- **B) glagol עלה ‘alâ prinijeti žrtvu paljenicu**

Uzvišenje, uzdignuće

- עלה *'alâ*
- Izlazak iz Egipta,
- put prema gore, hodočašće
- “podizanje”, grč. ὑψόω
uzvišenje u Iv 3,14; 8,28; 12,32:
 - Treba biti *uzdignut* kao zmija u pustinji (Iv 3,14; usp. δεῖ 12,34)
 - Kad *uzdignete*, znate ćete da Ja Jesam (Iv 8,28)
 - Kad budem *uzdignut*, sve ću privući (Iv 12,32)
 - bit će uzvišen (Lk 14,11; 18,14 usp. 1,52)

Izak *spašen*

- “Ljubljeni sin”
(Post 22,2.12.16)
 - odan ocu,
 - s drvom na leđima (v6)
 - na goru žrtvovanja
 - trećeg dana (v4)
- = Krist
 - Uskrs dovršetak žrtve
 (“prvina” 1 Kor 15,20)
 - Božji odgovor na kajinovsko
bratoubojstvo

Abraham u Kur'anu

- Već u 2,135 (sura=poglavlje, ajet=redak)
- *Ti reci: “Mi smo vjere Ibrahimove, koji je ispravno vjerovao; on nije nikoga Allahu ravnim smatrao.”*
- Abraham – istinski vjernik
 - Priznaje Svevišnjega
- Više puta o rođenju sina
- I o sukobu s roditeljima
- Traži od Boga dijete
 - Što je vjerno Bibliji?

Sura 37, Ajet 102-103

- *102 Kad on bijaše u dobi da može pratiti svog oca Ibrahim reče:*
- *“O moj sine! Vidio sam samog sebe u snu, i kako tebe žrvujem, što ti misliš o tome?”*
- *On reče: “O moj oče! Čini ono što ti je zapovijedeno. Ja ću biti strpljiv, ako to Allah hoće!”*
- *103 Njih su se obojica podložila,*
- *i Ibrahim je položio sina, čelom prema zemlji.*

Žrtvovanje sina u Kur'anu

- **Abrahamov san (37,102)**
- **Pita sina za mišljenje**
- **Polaže sina čelom prema zemlji (37,103)**
 - **Obojica se podlažu, slušaju**
- **Bog potvrđuje vjeru u viđenju (37,105)**
- **Sin otkupljen žrtvom (37,107)**
- **→ Blaži opis i tema**
- **Ime sina?**

Knjiga o Juditi – *paradigma za čitanje Svetoga pisma*

Slaba, a snažna Judita – spasiteljica

- ❖ **Bog spašava svoj narod rukom udovice**
- ❖ **16 poglavlja na grčkom o יהודית *jêhûdît***
- ❖ **hrvatska povijest: Marulić, Gavran**

Priprava spasenja

- ❑ *Kako ulazi u Bibliju (8,1.9)?*
- “Čula je” – žena koja sluša (8,1.9)
 - ❑ Odgovor na krik naroda Bogu (7,19.29)
- Tek u Jdt 8 = u pozadini
- Kći Merarijeva (8,1; 16,6)
 - ❑ potrebna zaštite
- Udovica! – bez muža
 - ❑ Posebna skrb Božja
 - ❑ Bogu posvećena, do smrti (16,22)
- Asketski živi, na glasu (8,8),
 - ❑ *do koje dobi (16,23)?*
- Doživjela preko 100 (16,23)

Priznat autoritet

- **Pristup glavarima u 8,10.14.24?**
 - Doziva ih po sluškinji (8,10)
 - “braćo!” (14.24)
 - Poučava ih (8,12.26)
 - “postavljate se iznad Boga” (12)
 - Abraham i Jakov bili na kušnji (26)
- **Što traže glavari (8,31):**
- **Zagovor: “Moli za nas!” (31)**
- **Judita najavljuje *Božje* djelo (8,33):**
- **Mojom rukom spas Izraelu (33)**
 - “Ojačaj moju ruku!” (9,9.10)

Iskonska bitka

- “Nabukodonor” – šifra (1,7)
 - kralj Asiraca, u Perziji, s grč. pokrajinom
 - koji vlada i nad Damaskom (Aram)
- **Titula u 2,5? Protivnik u 1,13?**
 - “gospodar sve zemlje” (2,5)
 - Rat s Arpakšadom (1,13 usp. Post 10,22)
- **Nakana u Jdt 2,3:**
 - uništenje svih nepokornih (2,3)
 - ili uništenje ili čašćenje Nabukodonozora (3,8) – usp. Iz 14,12
- **Grad “Betulija” (8,11 itd.):**
- [betula] djevica (Šimunova sestra Jdt 9,2 usp. Post 34), [bet-El] dom Božji

Božja pobjeda

- **Judita zadivljuje ljepotom 10,7.14.19.23**
 - Izraelci (10,7)
 - Asirske straže (14)
 - ispred i u šatoru (19.23)
 - Holofernu srce lupa (12,16)
- **Judita zadivljuje mudročću (11,20s)**
 - Asur: “nema ravne u pameti” (11,21)
 - Izrael: Od mladosti mudrost (σοφία 8,29)
 - Zna za Holoferna (10,13) i Ahiora (11,9)
- **Dovitljiv govor Holofernu (11,5-19), slažu se (16.22)**
- **“Bog me je poslao” (16) – “Bog te je poslao” (22)**
- **Bog će mojom rukom izvesti svoje djelo (12,4)**

Judita – moliteljica

- *Prije djela u Jdt 9?*
- molitva – kako 9,1; 10,2; kada 9,1?
 - Ničice, u liturgijsko vrijeme
 - Odgovor na molbu glavarara
 - Priprava za akciju
- *Iz tabora svake noći (12,8):*
- na molitvu (12,8)
- *Prije udarca (13,4s.7):*
 - “Bože svrni pogled na djelo ruku mojih” (13,4s)
 - “Ojačaj me danas” (7)
- = dvaput moli

- *Koliko puta udara (13,8)?*
- dvaput (8) – snaga Božja
 - Zlo u korijenu, samu glavu
 - Njegovim oružjem
- *Napadači u 14,3; 15,2s?*
- bježe (14,3; 15,2s)
– rat Gospodnji

Zahvala Bogu

- *Poziv Juditin 3x u 13,14:*
- **Hvalite Boga! 3x (13,14)**
 - *Tko je i kako hvali u 15,8.10?*
- **Jeruzalem (8): “rukom svojom sve si to učinila” (15,10)**
 - **Voditeljica u hvali u 15,14:**
- **Judita pjeva, narod prihvaća (15,14)**
 - “Slavite Boga” (16,1)
 - “Svlada rukom jedne žene” (16,5)
- *Juditina slika o Bogu u 9,7; 16,2?*
- **κῦριος koji *mrvi, dokončava* ratove (9,7; 16,2)**
– drobi, razbija, konflikte pretvara u prah

